

Sektor spożywczy w Polsce

Profil sektorowy

Polska

Sektor spożywczy w Polsce	3
Charakterystyka sektora	4
Wartość i struktura sprzedaży	5
Eksport	7
Przedsiębiorstwa i rynek pracy	9
Inwestycje zagraniczne	13
Uwarunkowania formalno-prawne	11
Rekomendacje	12
Perspektywy sektora	12
Dostępne formy pomocy publicznej	15
Główne instytucje i organizacje branżowe	16
Kontakt dla inwestorów	18

Sektor spożywczy w Polsce

- Sektor spożywczy odpowiada za 18% produkcji sprzedanej przemysłu w Polsce.
- Polska jest ósmym eksporterem żywności spośród państw UE.
- Sektor pomyślnie przetrwał kryzys gospodarczy i notuje optymistyczne prognozy rozwoju.
- Polska oferuje duży potencjał dla produkcji żywności ekologicznej.
- Dalszy rozwój sektora możliwy jest m.in. dzięki tworzeniu marki polskiej żywności na rynkach zagranicznych.

W ciągu ostatnich 20 lat polski sektor spożywczy przeszedł znaczące przeobrażenia. Stanowił jedną z branż, które najszybciej odrodziły się po kryzysie związanym z transformacją ustrojową, stając się jednocześnie ważnym stymulatorem wzrostu gospodarczego. Dzięki stałemu rozwojowi technicznemu, technologicznemu i organizacyjnemu sektora Polska weszła do czołówki nowoczesnych i innowacyjnych europejskich producentów żywności. Efektem jest m.in. niezwykle sukces eksportowy polskich przedsiębiorstw.

Czynnikiem istotnie przyspieszającym rozwój sektora było przystąpienie Polski do Unii Europejskiej w roku 2004. Wiązało się to z szerokim strumieniem dotacji i subsydiów, zarówno przed- jak i poakcesyjnych, umożliwiających dostosowanie zakładów produkcyjnych do standardów wymaganych w UE. Otwarcie rynków europejskich umożliwiło **ponad trzykrotny** (z 5 mld EUR w roku 1994 do 17,5 mld w roku 2012) **wzrost eksportu produktów rolno-spożywczych**. Integracja gospodarcza oznaczała także realizację w Polsce licznych inwestycji zagranicznych, będących istotnym źródłem innowacji m.in. dla sektora spożywczego.

Charakterystyka sektora

Określenie „sektor spożywczy” dotyczy producentów artykułów spożywczych (przeznaczonych zarówno dla ludzi, jak i dla zwierząt) oraz producentów napojów, w tym napojów alkoholowych¹. Sektor spożywczy nie obejmuje producentów płodów rolnych, hodowców zwierząt ani przedsiębiorstw zajmujących się rybołówstwem i rybactwem². W jego skład nie wchodzi także dystrybutorzy żywności³.

Sektor spożywczy charakteryzuje kilka szczególnych cech:

Sektor obejmuje **bardzo szeroki obszar działalności**. Tworzą go firmy zajmujące się przetwórstwem produktów zwierzęcych (np. przemysł mięsny bądź mleczarski), przetwórstwem produktów roślinnych (np. przemysł zbożowo-makaronowy, owocowo-warzywny), przetwórstwem wtórnym (przemysł piekarski, paszowy, cukierniczy, koncentratów spożywczych, napojów bezalkoholowych) bądź też produkcją używek (alkohole). Produkty sektora mogą być zarówno **nisko przetworzone** (jak w przypadku uboju zwierząt i rozbiórki mięsa), jak i stanowić efekt **zaawansowanych procesów technologicznych**, jak w przypadku żywności liofilizowanej.

Ze względu na wpływ na ludzkie zdrowie, przetwórstwo spożywcze podlega licznym **regulacjom prawnym**, określającym **standardy jakości żywności**. Przestrzeganie tych regulacji jest szczególnie istotne w przypadku firm-eksporterów. O ile produkcja artykułów spożywczych (z wyjątkiem alkoholi) nie wymaga koncesji ani licencji, o tyle konieczność spełnienia obowiązujących w UE norm sanitarnych oraz dotyczących ochrony środowiska oznacza ponoszenie znacznych nakładów inwestycyjnych. Tworzy to istotne **bariery wejścia na rynek przetwórstwa spożywczego**. Co więcej, **konkurencyjność** już działających przedsiębiorstw sektora w znacznej mierze zależy od ich zdolności dostosowania się do norm i standardów wymaganych przez przepisy Unii Europejskiej.

¹ Sekcja C Polskiej Klasyfikacji Działalności (przetwórstwo przemysłowe), działy 10 i 11. Do sektora spożywczego niejednokrotnie zaliczani są producenci wyrobów tytoniowych (sekcja C PKD, dział 12), nieuwzględnieni w niniejszym opracowaniu.

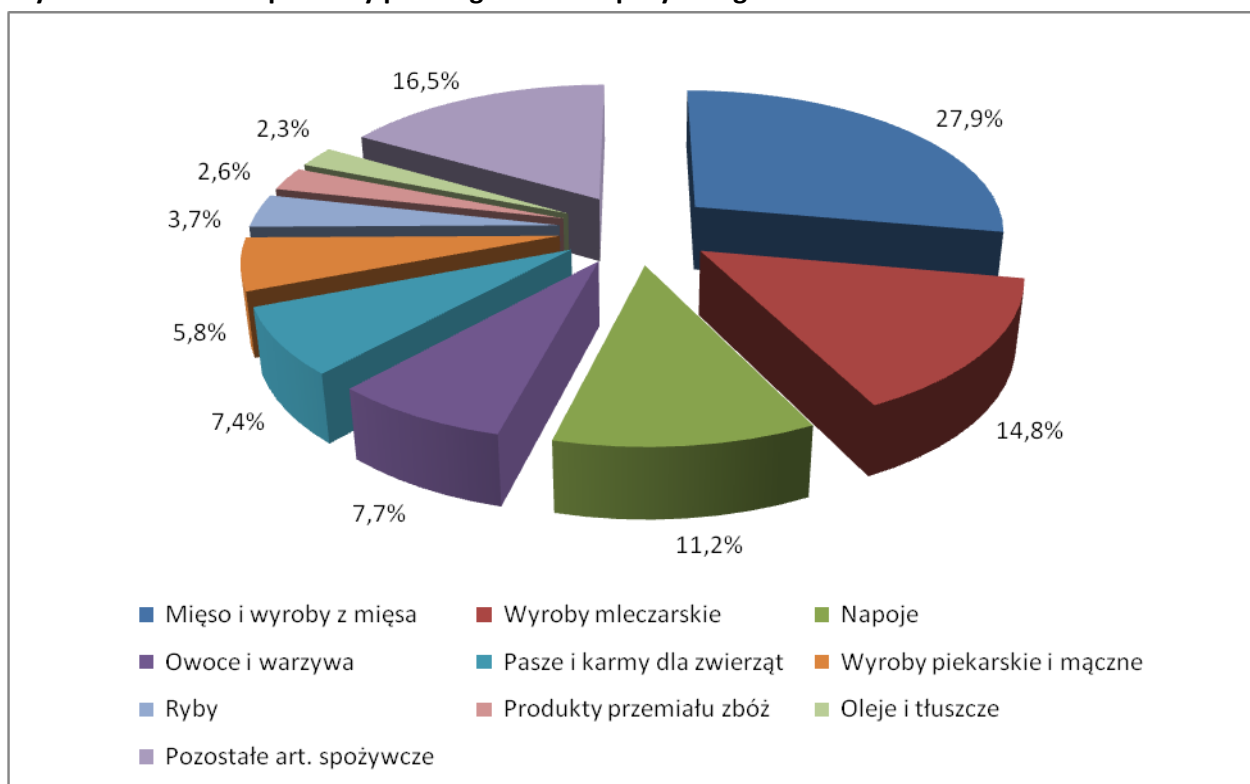
² Sekcja A PKD.

³ Sekcja G PKD, dział 46: handel hurtowy.

Wartość i struktura sprzedaży

W roku 2012 wartość produkcji sprzedanej sektora (bez podatku od towarów i usług i podatku akcyzowego) wyniosła 204,6 mld zł. Odpowiadało to 21,4% produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego (co stanowi jeden z wyższych wyników w Unii Europejskiej) oraz 18% sprzedaży przemysłu ogółem. Sektor zatrudniał przy tym 386 tys. osób, co odpowiada 18,9% zatrudnionych w przetwórstwie przemysłowym oraz 15,6% zatrudnionych w przemyśle⁴. Jak widać więc, sektor spożywczy jest kluczowy dla polskiej gospodarki.

Wykres 1. Struktura sprzedaży polskiego sektora spożywczego w roku 2012 r.

Źródło: obliczenia własne na podstawie: GUS, Nakłady i wyniki przemysłu w 2012 r., na podstawie przychodów ze sprzedaży (z uwzględnieniem podatku akcyzowego), dla przedsiębiorstw zatrudniających pow. 49 osób.

Sektor spożywczy jest stosunkowo mało wrażliwy na wahania koniunktury gospodarczej.

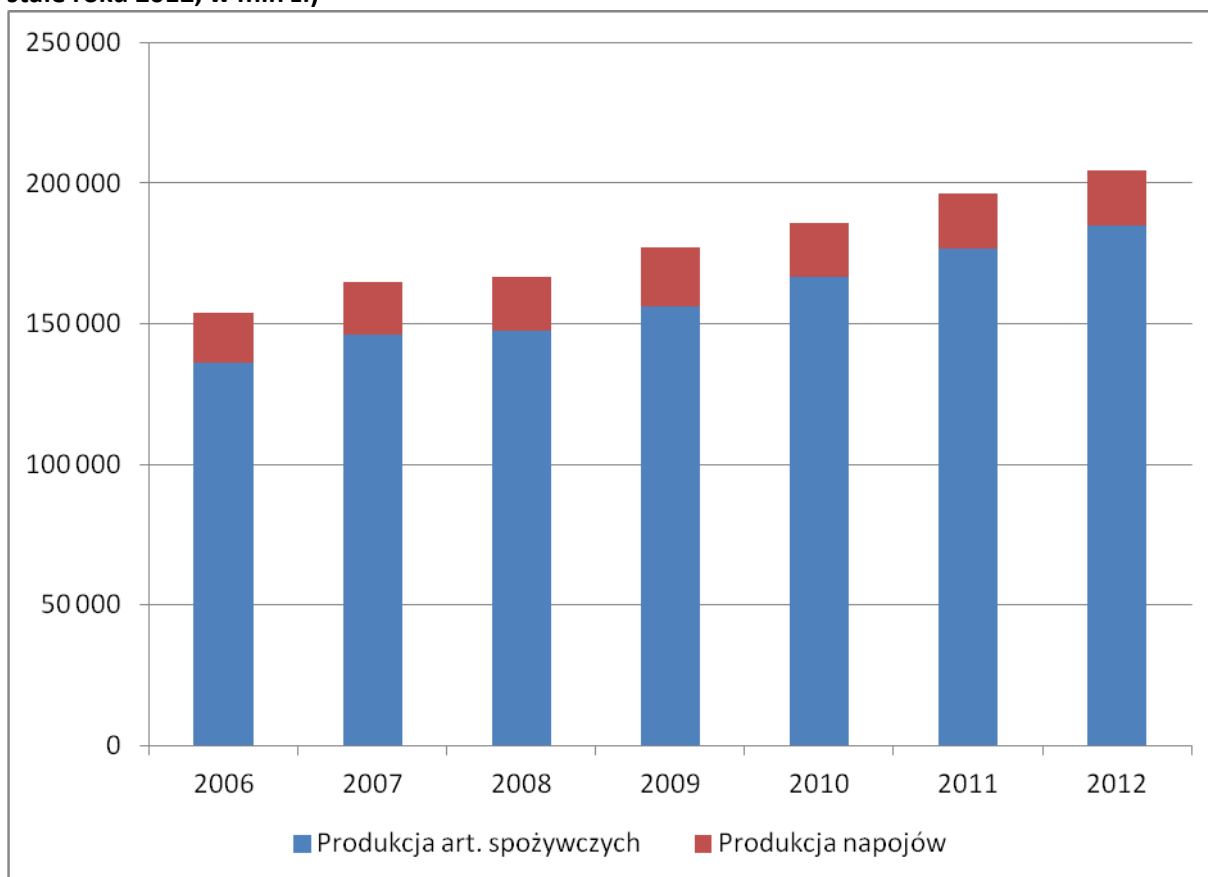
Kryzys roku 2008 spowodował spowolnienie wzrostu produkcji sprzedanej do zaledwie 1%, jednak od tej pory notowany jest coroczny wzrost rzędu 4-6%⁵. Zauważalne wahania sprzedaży występują w dziale produkcji napojów, obejmującym alkohole, wody butelkowane

⁴ GUS, Nakłady i wyniki przemysłu w 2012 r., dane dotyczą przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 9 osób.

⁵ W porównaniu do roku poprzedniego, w cenach stałych.

oraz napoje z wyjątkiem soków z warzyw i owoców oraz napojów mlecznych⁶. Dział ten zanotował spadek o blisko 8% w roku 2010 oraz nieznaczny (o 0,3%) spadek w roku 2012.

Wykres 2. Wartość produkcji sprzedanej polskiego sektora spożywczego w latach 2006-2012 (ceny stałe roku 2012, w mln zł)

Źródło: obliczenia własne na podstawie: GUS, Nakłady i wyniki przemysłu w 2012 r. Dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających pow. 9 osób.

Napoje były jednak jedyną grupą, w której w roku 2012 wystąpił spadek produkcji sprzedanej. W porównaniu z rokiem poprzednim, najwyższy wzrost wystąpił w grupach wyrobów piekarskich i mącznych (o 18%), olejów i tłuszczów (12%) oraz mięsa i wyrobów mięsnych (o 11%)⁷.

⁶ Produkcja napojów (dział 11 PKD) nie obejmuje produkcji soków z owoców i warzyw oraz napojów na bazie mleka, klasyfikowanych jako artykuły spożywcze (dział 10 PKD).

⁷ GUS, Nakłady i wyniki przemysłu w 2012 r. Ceny stałe, dane dla przedsiębiorstw zatrudniających pow. 49 osób.

Tabela 2. Sektor spożywczy - podstawowe dane statystyczne

Sektor spożywczy: działy i grupy	Produkcja sprzedana w mln zł	Przeciętne zatrudnienie w tys.	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł
Produkcja artykułów spożywczych	141 001,6	268,3	3 162,83
w tym:			
przetwarzanie i konserwowanie mięsa oraz produkcja wyrobów z mięsa	44 317,9	90,1	2 520,16
przetwarzanie i konserwowanie ryb, skorupiaków i mięczaków	5 908,3	12,3	2 807,54
przetwarzanie i konserwowanie owoców i warzyw	12 192,7	24,9	3 210,02
produkcja olejów i tłuszczów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego	3 684,4	4,5	4 652,81
wytwarzanie wyrobów mleczarskich	23 564,0	35,5	3 551,54
wytwarzanie produktów przemiału zbóż, skrobi i wyrobów skrobiowych	4 179,7	6,3	3 743,65
produkcja wyrobów piekarskich i mącznych	9 253,5	45,0	2 536,81
produkcja pozostałych artykułów spożywczych	26 212,6	42,3	4 235,14
produkcja gotowych pasz i karmy dla zwierząt	11 688,6	7,4	5 820,56
Produkcja napojów	17 833,0	21,8	5 214,91
Razem produkcja art spożywczych i napojów	158 834,6	290,1	3 317,04

Źródło: GUS, Nakłady i wyniki przemysłu w 2012 r., dane dla przedsiębiorstw zatrudniających pow. 49 osób.

Eksport

W roku 2012 **Polska była ósmym eksporterem żywności spośród państw Unii Europejskiej**⁸. Całkowity eksport produktów rolno-spożywczych (wraz z produktami rolnictwa, tytoniem i wyrobami tytoniowymi) w 2012 r. wyniósł 17,5 mld EUR, co w porównaniu z rokiem poprzednim oznacza wzrost o 17,5%. Eksport produktów rolno-spożywczych w 2012 r. stanowił 12,5% całości polskiego eksportu towarów. Około 2/3 tej wartości to eksport produktów sektora spożywczego. Do głównych produktów eksportowych sektora należały: mięso i przetwory z mięsa (2,8% wartości polskiego eksportu towarów), produkty

⁸ Po Holandii, Niemczech, Francji, Hiszpanii, Belgii, Włoszech i Wlk. Brytanii. Źródło: Eurostat, wartość eksportu żywności, napojów i art. tytoniowych.

mleczarskie (1,1%), przetwory ze zbóż i mleka (0,7%), przetwory z warzyw i owoców (0,7%), art. cukiernicze (kakao i jego przetwory, 0,6%) oraz inne przetwory spożywcze (0,6%)⁹.

Sprzedaż na eksport stanowiła 19,7% przychodów ze sprzedaży produktów sektora spożywczego. Udział ten był wyższy w dziale produkcji art. spożywczych: 22,3%, podczas gdy w produkcji napojów wyniósł 4,5%.

Aż 77% wartości sprzedaży zagranicznej produktów rolno-spożywczych trafiło na rynki Unii Europejskiej. Największym odbiorcą polskiej żywności spośród państw UE były Niemcy (wartość eksportu 3,8 mld EUR), na drugi miejscu znalazła się Wielka Brytania (1,3 mld EUR), kolejne miejsca zajęły Czechy (1,1 mld EUR), Francja (1 mld EUR), Holandia (958 mln EUR), Włochy (868 mln EUR) oraz Słowacja (566 mln EUR).

Polscy producenci i eksporterzy żywności stale dywersyfikują kierunki dostaw. Od kilku lat zauważalny jest powolny spadek udziału UE w polskim eksporcie żywności, rośnie za to udział rynków wschodnich: bliskowschodnich, dalekowschodnich, azjatyckich. Wartość eksportu do krajów Wspólnoty Niepodległych Państw w roku 2012 wyniosła 2 mld EUR, z czego 1,1 mld EUR trafiło do Rosji¹⁰. Polska jest aktywna nie tylko na arenie europejskiej czy w Ameryce Północnej, lecz także w **Azji, na Bliskim i Dalekim Wschodzie**. W ciągu ostatnich czterech lat uzgodnione zostały warunki dostępu polskich produktów żywnościowych do rynków m.in. Japonii, Chin, Wietnamu, Singapuru. W 2012 roku Polska odnotowała też trzykrotny wzrost sprzedaży produktów rolnych do Chin. Szczególnie przyczynił się do tego handel wieprzowiną.¹¹ Zanotowano także wyraźny wzrost eksportu żywności do takich krajów jak Wietnam, Japonia, Arabia Saudyjska, Zjednoczone Emiraty Arabskie¹².

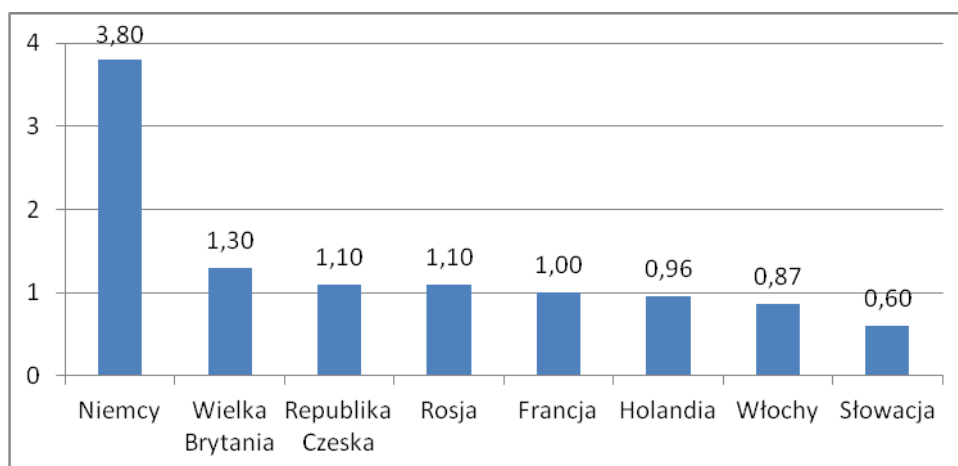
⁹ GUS, Rocznik statystyczny handlu zagranicznego 2013.

¹⁰ <http://www.ekonomia.rp.pl/arttykul/983034.html>

¹¹ <http://www.forbes.pl/polska-rolniczym-potentatem-eksport-zywnosci-siega-19-mld-euro,artykuly,165397,1,1.html>

¹² Dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Wykres 3. Główni odbiorcy polskich produktów rolno-spożywczych (wartość eksportu w mld EUR, 2012)

Źródło: Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, za: www.rp.pl.

Przedsiębiorstwa i rynek pracy

W sektorze spożywczym działa 2559 przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 9 osób. 95% z nich zajmuje się produkcją art. spożywczych (pozostałe produkcją napojów). Blisko połowa przedsiębiorstw zatrudnia do 49 osób, w kolejnych 40% zatrudnienie wynosi między 50 a 249 pracujących, a 11% przedsiębiorstw liczy co najmniej 250 pracujących. Firmy z tej ostatniej grupy są odpowiedzialne za 63% przychodów ze sprzedaży całego sektora spożywczego. Udział przedsiębiorstw dużych (250 i więcej pracujących) jest wyższy wśród producentów napojów (14,1% liczby przedsiębiorstw, realizujących 81% przychodów ze sprzedaży całego działu) niż wśród producentów art. spożywczych (10,9% liczby przedsiębiorstw, 60% przychodów ze sprzedaży)¹³.

Zestawienie największych firm działających w Polsce uwzględnia 23 przedsiębiorstwa z branży spożywczej, których przychody w roku 2012 przekroczyły 1 mld zł.

¹³ GUS, Wyniki finansowe podmiotów gospodarczych w 2012 r.

Tabela . Największe firmy spożywcze w Polsce

Nr	Nazwa	Przychód w 2012 r. (tys. zł)	Zatrudnienie	Główny zakres produkcji	Strona www
1	GK Kompania Piwowarska SA, Poznań	4 402 673	3 200	napoje alkoholowe	www.kp.pl
2	Grupa Cargill w Polsce, Warszawa	4 279 882	1 646	surowce i produkty dla przemysłu spoż.	www.cargill.com.pl
3	Grupa Animex, Warszawa	3 805 000	7 300	mięso i wyroby z mięsa	www.animex.com.pl
4	GK Grupy Żywiec SA, Żywiec	3 565 676	5 158	napoje alkoholowe	www.grupazywiec.pl
5	SM Mlekoop, Grajewo	3 209 584	2 222	wyroby mleczarskie	www.mlekoop.com.pl
6	Grupa Mlekovita, Wysokie Mazowieckie	3 028 146	2 582	wyroby mleczarskie	www.mlekovita.com.pl
7	Grupa Maspex Wadowice, Wadowice	2 912 963	4 832	różne produkty spoż. i napoje	www.maspex.pl
8	GK Sokołów SA, Sokołów Podlaski	2 877 412	6 314	mięso i wyroby z mięsa	www.sokolow.pl
9	Ferrero Polska Sp. z o.o., Warszawa	2 842 195	1 322	słodycze, wyroby czekoladowe	www.ferrero.pl
10	Nestle Polska SA, Warszawa	2 797 129	3 210	różne produkty spoż. i napoje	www.nestle.pl
11	Zakłady Tłuszczowe Kruszwica SA, Kruszwica	2 694 361	1 000	oleje i tłuszcze roślinne	www.ztkruszwica.pl
12	Krajowa Spółka Cukrowa SA, Toruń	2 330 881	1 540	cukier	www.polski-cukier.pl
13	GK Polski Koncern Mięсны Duda SA, Warszawa	2 104 145	1 650	mięso i wyroby z mięsa	www.pkmduda.pl
14	Grupa Firm Farmutil, Śmiłowo	1 886 765	5 674	mięso i wyroby z mięsa	www.farmutil-hs.pl
15	Sobieski Sp. z o.o., Warszawa	1 735 248	b.d.	alkohole wysokoprocentowe	www.belvedere.pl
16	Kraft Food Polska S.A. / Mondelez Polska SA.	1 625 000 (2011 r.)	b.d.	kawa, słodycze	www.mondelezinternational.eu/
17	Mars Polska Sp. z o.o., Sochaczew	1 548 939	1 389	karmy dla zwierząt, napoje mleczne, słodycze	www.mars.com/poland
18	Danone Sp. z o.o., Warszawa	1 529 097	1 313	wyroby mleczarskie	www.danone.pl
19	CEDROB S.A.	1 377 000 (2011 r.)	b.d.	mięso i wyroby z mięsa	www.cedrob.com.pl
20	Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Łowiczu, Łowicz	1 371 429	1 178	wyroby mleczarskie	www.mleczarnia.lowicz.pl
21	Wipasz SA, Wadąg	1 369 946	941	pasze i karmy dla zwierząt	www.wipasz.pl
22	Pini Polonia Sp. z o.o.	1 274 000 (2011 r.)	b.d.	mięso i wyroby z mięsa	www.pinipolonia.com/
23	Grupa Kofola SA, Kutno	1 022 663	2 192	napoje	www.kofola.pl

Opracowanie własne na podstawie: Rynek spożywczy nr 29, listopad 2012 oraz Lista 500 Polityki, www.lista500.polityka.pl, dostęp w sierpniu 2013 r.

Na liście największych firm wyraźnie wybijają się trzy grupy przedsiębiorstw. Są to **producenci alkoholi** (na czele z Kompanią Piwowarską, zajmującą pierwsze miejsce rankingu), **producenci mięsa i wyrobów z mięsa** oraz przedstawiciele **branży mleczarskiej**.

Żadna z tych grup nie notuje jednak istotnej przewagi nad innymi i żadna nie jest zdecydowanym liderem polskiego sektora spożywczego. Pomimo znaczącej pozycji Polski na europejskich rynkach żywności, żadnej z polskich branż nie można uznać za lokomotywę rozwoju sektora na skalę Europy lub regionu¹⁴. Niemniej polskie wyroby wędliniarskie, nabiał oraz artykuły owocowo-warzywne są rozpoznawalne na rynkach europejskich i cieszą się dobrą opinią wśród zagranicznych konsumentów.

Od blisko 20 lat w sektorze zauważalna jest postępująca **koncentracja i konsolidacja** działalności produkcyjnej, wynikająca z dążeń grup kapitałowych oraz firm-liderów poszczególnych branż do redukcji kosztów i zwiększania konkurencyjności na rynkach międzynarodowych. W porównaniu z gospodarkami europejskimi, stopień konsolidacji polskiego sektora spożywczego wciąż jest niższy. W kolejnych latach można oczekiwać kontynuacji tego procesu przez dalsze fuzje i przejęcia. Procesy te ułatwiać będzie struktura własnościowa sektora, w której występuje nikły udział własności publicznej. Ze względu na specyficzne cechy przetwórstwa żywności (duża pracochłonność, silne powiązania z rynkiem lokalnym, znaczna różnorodność asortymentowa, krótkoseryjność produkcji) procesy konsolidacji nie obejmują jednak wszystkich rodzajów działalności, a na rynku zawsze istnieć będzie znaczna ilość firm małych i średnich¹⁵.

Konkurencyjność polskiej branży spożywczej rośnie także dzięki powiązaniom kooperacyjnym przyjmującym formę **klastrów bądź inicjatyw klastrowych**. Klastry skupiają firmy działające w tym samym regionie, o pokrewnych zakresach działalności, które mimo konkurencji ze sobą nawiązują współpracę w celu wykorzystania efekty synergii: przygotowują wspólną ofertę, prowadzą wspólne działania promocyjne, rozwijają wspólne kanały dystrybucji itp. Klastry spożywcze stanowią trzecią pod względem liczebności grupę klastrów w Polsce (20 z całkowitej liczby 212), po klastrach ICT oraz branży turystycznej. Klastry te mieszczą się w 12 województwach, w tym po trzy w woj. lubelskim, łódzkim, podlaskim i warmińsko-mazurskim¹⁶. Najlepiej rozwinięte z nich to zlokalizowany na Lubelszczyźnie klaster Dolina Ekologicznej Żywności i Klaster Spożywczy Południowej Wielkopolski z siedzibą w Kaliszu.

¹⁴ Za: BAA Polska, Sektor spożywczy w czasie i przestrzeni. Ocena standingu adaptacyjności sektora.

¹⁵ Za: BAA Polska, Sektor spożywczy w czasie i przestrzeni. Ocena standingu adaptacyjności sektora.

¹⁶ Za: Klastry w Polsce. Katalog. PARP, Warszawa 2012.

Zatrudnienie w sektorze spożywczym w ciągu ostatnich lat kształtuje się na podobnym poziomie, który poziom maksymalny (400 tys. osób) osiągnął w roku 2011. Całkowita zmienność zatrudnienia w latach 2006-2012 nie przekraczała 4,5%. Zjawiskiem niepokojącym był spadek zatrudnienia w roku 2012, wynoszący 3,6%. Działem najbardziej podatnym na wahania zatrudnienia była produkcja napojów, notująca w ostatnich latach wyraźny trend spadkowy (spadek zatrudnienia o ponad 15% w okresie 2009-2012). W tym samym czasie zatrudnienie w produkcji art. spożywczych wzrosło o 2%.

Przeciętne miesięczne **wynagrodzenie** brutto w roku 2012 w sektorze spożywczym wyniosło 3150 zł. Jego wysokość w ostatnich latach kształtowała się na poziomie 92-94% średniego wynagrodzenia w przetwórstwie przemysłowym. Proporcja ta została zaburzona w roku 2012, gdy – w związku z wyraźnym spadkiem zatrudnienia – wynagrodzenia spadły do poziomu 90% średniej dla przetwórstwa. Płace w sektorze są przy tym silnie zróżnicowane między działami: przeciętne wynagrodzenie w dziale produkcji napojów odpowiada 167% poziomu wynagrodzenia w produkcji art. spożywczych.

Zasoby rynku pracy corocznie zwiększane są o ok. 13 tys. absolwentów uczelni wyższych kończących kierunki związane z produkcją i przetwórstwem. Na studiach takich kształci się ponad 60 tys. osób¹⁷. Sam tylko kierunek „technologia żywności” można studiować w 19 ośrodkach akademickich na terenie całej Polski, „rolnictwo” w 22, a „rybactwo” w 3 (Olsztyn, Szczecin, Kraków). Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu kształci dodatkowo na kierunkach „żywienie człowieka” i „bezpieczeństwo żywności”. 36 uczelni kształci na kierunku „dietetyka”.

¹⁷ GUS, Szkoły wyższe i ich finanse w 2011 r. Liczby dotyczą wszystkich kierunków związanych z produkcją i przetwórstwem, nie tylko żywności.

Inwestycje zagraniczne

Pełne otwarcie polskiej gospodarki dla rynku unijnego w roku 2004 oznaczało wejście na rynek krajowy międzynarodowych koncernów spożywczych. Obecnie jedynie trzy z dziesięciu największych polskich firm spożywczych (patrz Tabela 1) nie posiada wśród udziałowców kapitału zagranicznego (są to MlekoPol, Mlekovita i Maspex). Podobny odsetek firm krajowych występuje w dalszych częściach listy. Głównymi regionami działalności inwestorów zagranicznych w sektorze spożywczym w Polsce są województwa: mazowieckie, wielkopolskie, łódzkie, opolskie i dolnośląskie. Na ich terenie zlokalizowane zostały zakłady produkcyjne ponad 30 wiodących międzynarodowych producentów żywności.

Tabela. Wiodące regiony oraz firmy sektora spożywczego z kapitałem zagranicznym w Polsce

Źródło: PAIIZ

Perspektywy sektora

Najważniejsze czynniki wpływające na przyszłość polskiego sektora spożywczego w perspektywie do roku 2020 wymienione zostały w raporcie „W poszukiwaniu sprzyjającego

wiatru. Analiza strategiczna makrootoczenia sektora spożywczego w Polsce¹⁸. Oprócz kwestii oczywistych, w rodzaju cen surowców rolnych bądź też perspektyw wzrostu gospodarczego, istotny dla przyszłości sektora jest coraz większy stopień globalizacji. Globalizacja wpływa nie tylko na obieg informacji czy też intensywność wymiany handlowej, lecz także na ujednocianie wzorców konsumpcji w krajach prowadzących wymianę handlową.

Prognozowane zmiany demograficzne na świecie, w szczególności przyrost populacji w krajach Dalekowschodnich oraz Afryki może skutkować przesunięciem kierunków eksportu polskiej żywności.

Obecnie ok. połowy eksportu produktów rolno-spożywczych trafia do państw graniczących z Polską. W latach 2010-2020 w tej grupie krajów prognozowany jest spadek liczby ludności o 1,9%. Jednocześnie polscy producenci towarów o niskim stopniu przetworzenia, już teraz uznawanych za konkurencyjne (przykładem mięso drobiowe bądź mleko w proszku), staną przed szansą zwiększenia eksportu do krajów rozwijających się, o niskim poziomie dochodów mieszkańców.

Prócz wyzwań wynikających z trendów globalnych, polski sektor spożywczy czekają wyzwania specyficzne dla lokalnych uwarunkowań. Aktualnie **polka żywność konkuruje na rynkach zagranicznych przede wszystkim ceną, a atrakcyjność inwestycyjna polskiego sektora spożywczego wynika m.in. z niskich kosztów pracy**. Rozwój gospodarczy i wzrost zamożności społeczeństwa powodują, że znaczenie czynników kosztowych będzie coraz mniejsze. W związku z rosnącymi kosztami produkcji oraz nasilającymi się trendami zdrowotnymi, zdaniem ekspertów branżowych **szansą na utrzymanie dotychczasowych rynków zbytu i pozyskanie nowych jest wzmacnianie marki polskiej żywności, która ma być synonimem produktów zdrowych o wysokiej jakości. Duży potencjał upatruje się również w produkcji żywności ekologicznej**¹⁹. Istotne jest zatem **kształtowanie wizerunku Polski jako dostawcy produktów smacznych oraz bezpiecznych**: wyprodukowanych z surowców o najwyższej jakości, przy zachowaniu rygorystycznych norm sanitarnych.

¹⁸ Bank BGŻ 2012.

¹⁹ Cytat z: BAA Polska, Sektor spożywczy w czasie i przestrzeni. Ocena standingu adaptacyjności sektora.

Dostępne formy pomocy publicznej

Przedsiębiorcy realizujący nowe projekty inwestycyjne w Polsce mogą liczyć na różne formy zachęt inwestycyjnych stanowiących pomoc publiczną, w szczególności:

- zwolnienia podatkowe w Specjalnych Strefach Ekonomicznych (SSE),
- zwolnienia z podatków lokalnych, w tym z podatku od nieruchomości,
- granty rządowe dla strategicznych inwestycji,
- wsparcie z funduszy unijnych,
- zachęty podatkowe na nabycie nowych technologii oraz na działalność badawczo-rozwojową,
- parki technologiczne i przemysłowe.

Podstawową zachętą podatkową jest zwolnienie z podatku dochodowego w jednej z 14 specjalnych stref ekonomicznych, które będą funkcjonowały do 2026 roku. Każda ze stref dysponuje wieloma podstrefami w różnych częściach Polski. Inwestorzy mogą też liczyć w strefach na dostępność atrakcyjnych terenów inwestycyjnych wyposażonych w niezbędną infrastrukturę techniczną, a także kompleksowa pomoc w procedurach prawnych i administracyjnych związanych z realizacją projektu.

Zachętami dla inwestorów dysponują także gminy, uprawnione do ustanawiania zwolnień z podatków i opłat lokalnych, w tym podatku od nieruchomości.

Dotacje gotówkowe na wspieranie nowych inwestycji pochodzą z budżetu państwa (granty rządowe) oraz środków unijnych.

Granty rządowe (na tworzenie nowych miejsc pracy i na inwestycje) przyznawane są na podstawie Programu wspierania inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki polskiej na lata 2011 – 2020 dla inwestycji w następujących sektorach:

- motoryzacyjnym,
- elektronicznym,
- lotniczym,
- biotechnologii,
- nowoczesnych usług,
- działalności badawczo-rozwojowej.

Ponadto znaczące inwestycje z innych sektorów (tworzące min. 200 nowych miejsc pracy o kosztach kwalifikowanych min. 750 mln zł lub tworzące min. 500 nowych miejsc pracy o kosztach kwalifikowanych min. 500 mln zł) również mogą liczyć na wsparcie z Programu.

Jako członek Unii Europejskiej Polska jest największym beneficjentem wsparcia z funduszy unijnych. Przeznaczone jest ono, m.in. na innowacyjne inwestycje, działalność badawczo-rozwojową, projekty infrastrukturalne, ochronę środowiska, odnawialne źródła energii, szkolenia pracowników.

W latach 2007-2013 Polska miała do dyspozycji ok. 67 mld EUR, zaś w nowym budżecie 2014-2020 będzie to kwota ok. 73 mld EUR. Głównym priorytetem w nowym budżecie będzie wspieranie działalności badawczo-rozwojowej przedsiębiorstw.

Ponieważ zachęty inwestycyjne dostępne są w ramach wielu różnych programów oraz różne są warunki oraz dostępność w czasie, sugerujemy kontakt z Polską Agencją Informacji i Inwestycji Zagranicznych w celu uzyskania aktualnych informacji o możliwym pakiecie zachęt.

Główne instytucje i organizacje branżowe

- **Polska Federacja Producentów Żywności Związek Pracodawców**
<http://www.pfpz.pl>
tel.: +48 22 830 70 55
fax: +48 22 830 70 56
e-mail: biuro@pfpz.pl
- **Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych**
www.ijhar-s.gov.pl
00-930 Warszawa ul. Wspólna 30
tel.: +48 22 623 29 00
fax: +48 623-29-98
- **Państwowa Inspekcja Sanitarna**
www.gis.gov.pl
03 -729 Warszawa,
Targowa 65 ,
tel.: +48 22 536 13 00
- **Inspekcja Ochrony Środowiska**
www.gios.gov.pl
Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
ul. Wawelska 52/54 00-922 Warszawa
e-mail: gios@gios.gov.pl

Prasa i portale www

- Rynek spożywczy – magazyn branży spożywczej
<http://www.portalspozywczy.pl/rynekspozywczy/>
- Food-lex – czasopismo poświęcone zagadnieniom prawa żywnościowego
<https://www.facebook.com/KwartalnikFoodLex>
- www.PortalSpozywczy.pl

- www.Przegląd-Spozywczy.pl

Główne imprezy branżowe

- Targi Ogrodnicze GARDENIA
Organizator: Międzynarodowe Targi Poznańskie Sp. z o.o.
ul. Głogowska 14
60-734 Poznań
tel. +48 61 869 25 20
fax +48 61 869 29 55
e-mail: gardenia@mtp.pl
www.gardenia.mtp.pl
- VII Targi Ogrodnicze GARDENIA
Organizator: Międzynarodowe Targi Poznańskie Sp. z o.o.
ul. Głogowska 14
60-734 Poznań
tel. +48 61 869 25 20
fax +48 61 869 29 55
e-mail: gardenia@mtp.pl
www.gardenia.mtp.pl
- VII Targi Ogrodnicze GARDENIA
Organizator: Międzynarodowe Targi Poznańskie Sp. z o.o.
ul. Głogowska 14
60-734 Poznań
tel. +48 61 869 25 20
fax +48 61 869 29 55
e-mail: gardenia@mtp.pl
www.gardenia.mtp.pl
- VII Targi Ogrodnicze GARDENIA
Organizator: Międzynarodowe Targi Poznańskie Sp. z o.o.
ul. Głogowska 14
60-734 Poznań
tel. +48 61 869 25 20
fax +48 61 869 29 55
e-mail: gardenia@mtp.pl
www.gardenia.mtp.pl
- VII Targi Ogrodnicze GARDENIA
Organizator: Międzynarodowe Targi Poznańskie Sp. z o.o.
ul. Głogowska 14
60-734 Poznań
tel. +48 61 869 25 20

fax +48 61 869 29 55
e-mail: gardenia@mtp.pl
www.gardenia.mtp.pl

- VII Targi Ogrodnicze GARDENIA
Organizator: Międzynarodowe Targi Poznańskie Sp. z o.o.
ul. Głogowska 14
60-734 Poznań
tel. +48 61 869 25 20
fax +48 61 869 29 55
e-mail: gardenia@mtp.pl
www.gardenia.mtp.pl

Pełna lista wydarzeń branży rolniczej i spożywczej dostępna jest w publikacji Agencji Rynku Rolnego: Targi rolno-spożywcze w Polsce 2013,
http://www.arr.gov.pl/data/00321/broszura_targi_rolnsp_2013.pdf

Kontakt dla inwestorów

Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych
Departament Inwestycji Zagranicznych,
Ul. Bagatela 12, 00-585 Warszawa, Polska
Tel. (+48) 22 334 9875, fax (+48) 22 334 99 99
e-mail: invest@paiz.gov.pl